

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAI LAP

Ara 5 lej

Kedd. 1935. okt. 15

5696. EV. | XVIII. ÉVF. | TISZRI 17. | 229. SZÁM.

VILÁG TUDÁS

Háboru

Irtá: DAVID LLOYD GEORGE

Háboru, „könyörtelen háboru“ — hogy de Bono tábornok zord szavát alkalmazzuk — dühöng Sába királynőjének országában. Bombákkal, gránátokkal, gépfegyverekkel és tankokkal perzselnek utat maguknak az olaszok Etiópia szegényes falvai között.

A római és genfi hírek minden figyelmes olvasója számára egy idő óta nyilvánvaló volt, hogy Olaszország és Abesszínia között a háboru elkerülhetetlen. Ha az átlagember látja, hogy a víztömeg egyre gyorsabban özönlök a szakadék felé, természetesen azt következtetheti belőle, hogy az ár hamarosan elérí a szakadékot és belezuhan. S csak a „jólértesültek“ nem vették ezt észre. Ma már azok is tisztában vannak a kilátásokkal, akik egyébként még hisznek a hivatalos jóslatokban. A nagyobb európai hatalmak külügyminisztériumai aligha aggodhattak különösebben, mert ellenkező esetben hamarabb megmozdultak volna. Mikor becsapott a villám a barátságos hatalmak részéről („barátságosok“ — ki iránt?) az egyetlen gyakorlati intézkedés a fegyverkiviteli tilalom volt és egy sikeres felhívás Abesszínia császárához, hogy a mozgósítást halassza el.

A harcokról érkező első hírek kellemetlen meglepetésként hatottak Genfben. Megkapó példát tudok arról az enyhítő határról, amelyet a Népszövetség légköre mindenkiére gyakorol, aki csak beszívja. Mintegy három évvel ezelőtt a békefogalom egyik prominens vezére — nagyon kiváló eszű férfi — beszámolt barátainak a Népszövetségben folytatott leszerelési vitáiról, amelyeknek tanuja volt. „Nemcsak kellemesen érintett, amit ott hallottam, — mondotta — hanem valóságos felvidulva jöttem el.“ Boldog volt, hogy a leszerelésről alkotott eszményei közvetlenül megvalósulásuk előtt állanak. S ez volt az a népszövetségi gyűlés, amely a hitleri forradalomhoz, Németországnak a Népszövetségből való kilépéséhez s végül a leszerelés irányuló minden törekvés teljes bukásához vezetett.

Ebben az abesszíniai ügyben jellemző a valóságérthetlenségnek arra a légkörére, mely Genfét megszállta, hogy csaknem a végő tanácskozás napjait reménykedtek a békes megoldás lehetőségében. Pedig tudniok kellett volna, hogy Mussolini többé-kevésbé félreérthetetlenül kimondott nyilatkozataival annyira lekötötte magát, hogy siker nélkül többé nem hátrálhatott meg. A Népszövetség semmi olyat nem ajánlott neki, amit elfogadhatott volna anélkül, hogy elsőpörtek volna miatta Olaszország szinpadáról; ami pedig a rendszabályokról való csevegést illeti, a Duce pontosan ismerte a súlyát minden félnek, amellyel tárgyal s miután a lehetőségeket gondosan mérlegelte, úgy döntött, hogy nyugodtan dacolhat valamennyivel. Tudta, hogy amennyiben rendszabályokat alkalmazni fognak, ezek a rendszabályok jelentéktelenek lesznek.

Nem én vagyok az egyetlen, aki gyanakodom, hogy Mussolini ezeket a rendszabályokat már megbeszélte a francia miniszterelnökkel. Megállapodtak a rendszabályokban, hogy a Népszövetség tiszteletét és tekintélyét megőrvék a jövőre. A gazdasági rendszabályok aligha fogják egyhamar megfojtani Olaszország kereskedelmét, amíg biztos uti marad szabadon a bevétel kivétel számára Olaszország felé Ausztriából, Magyarországból, Svájból és Németországból. Ugy hallom, hogy Jugoszlávia ugyan csak helyteleníteni fogja a gazdasági rendszabályok alkalmazását.

Minden pillanatban új nagy olasz támadást várnak Abessziniában

Ogaden tartományban állítólag számos törzs megtagadta az engedelmességet a négusnak. Ha az Olaszország elleni megtorló intézkedések nem lesznek elegendők, Anglia ostromzárat fog elegendeni Olaszország ellen. Anglia népszövetségi kölcsönt ad Abessziniának? Mussolini békülni akar Angliával — egy angol lap szerint

Az abesszín kormány fogolynak nyilvánította da Vinci olasz követet

LONDON, október 14. A Reuter ügynökség Addis-Abeaból keltezett jelentése szerint ma az a hír terjedt el, hogy Hauzein és Sakota Abesszín városokat az olasz csapatok elfoglalták. Az abesszín kormány ezt a hírt nem cáfolta meg, de meg sem erősítette. Ellenben megerősítette Addis-Abeaból azt a hírt, hogy Vinci gróf abesszíniai olasz követet, a társaságában lévő katonai attasét és egy olasz szolgát az abesszín kormány fogolynak jelentette ki. Erre az intézkedésre azért került sor, mert az olasz követ utazását háromszor jelentette be és mindannyiszor lemondotta. Az Addis-Abeabán akkreditált diplomaták hiába igyekeztek da Vinci grófot meglátogatni, senkit sem engedtek be hozzá. Destarasz házáat, ahol Vinci követ tartózkodik erős katonai kirendeltség veszi körül.

Egyidejű jelentés szerint Vinci gróf olasz követ egészségi állapota aggodalmat kelt. A követnek magas láza van és nem hagyhatja el ágyát. A négus elrendelte, hogy a követet lássák el minden kényelemmel.

Athéni jelentés szerint a görög lapok azt a még meg nem erősített hírt közlik, hogy Olaszország katonai szövetséget kötött volna Albániával, aminek alapján az albán partokat meg fogják erősíteni. A hír szerint a parti erődöket olasz mérnökök fogják építeni az Akrokeranisz félszigeten és a Valona—Kímaru közötti parton, az olasz Saeno szigettel szomszédos területen.

ADDIS-ABEBA, október 14. Az angol nagykövetség elrendelte, hogy az abesszín fővárosban lakó angol alattvalók azonnal tegyék utra feleségeiket és gyermekeiket és ők maguk is álljanak készen bármelyik pillanatban az elutazásra.

Cáfolják az olaszok Harrar irányában való előnyomulását

Párizs, október 14. A tegnapi és mai nap folyamán nem jelentettek jelentősebb eseményeket az abesszíniai frontokról. Addis Abeaból kategorikusan megcáfolják azt a hírt, hogy az olasz csapatok 50 kilométernyire megközelíték volna Harrar városát. Még nem erősített hírek szerint az olaszok túlnyomórészt Aksumon, erről azonban sem az olasz hivatalos jelentés, sem az abesszín jelentések nem emlékeznek meg.

A 18. számú hivatalos olasz hadijelentés alapján a már a 17. számú közleményben jelentett és az Uj Keletben is közölt harcok eseményekről számol be, amelyek szerint Hailé Szelasszié Gugsza herceg csapataival pártolt az olaszokhoz, több alvezére kísérelésben és mintegy ezerötven főtől álló katonával. A herceg kakiszini, európaias tábornoki egyenruhát viselt és szerege a Mannlicher-fegyverek kivül husz gépfegyvert, négy hegyi és két légi elhárító ágyút is vitt magával. A herceg kijelentette, hogy de Bono tábornok rendelkezésére áll és reméli, hogy példáját más abesszín főnökök is fogják követni.

Az újabb olasz jelentés szerint az olasz csapatok tegnap folytatták az előnyomulást a harcoló előkészítő munkálatokat. Egy az olaszok soraiban küzdő bensülött ezred állítták körülkerített és megfutamított egy abesszín osztagot, amelynek huszonkét halottja maradt a helyszínen, köztük egy magas rangú tiszt is. A szómáliai fronton a tegnapi nap folyamán teljes csend uralkodott, míg az ogadeni fronton kisebb előrsi csárazásokat jelentettek, de addisabebai jelentés szerint minden pillanatban várható egy nagy olasz támadás kifejlődése.

A Havas-ügynökség értesülése szerint az olasz kormány elhatározta, hogy nem bombázza az Addis Abeba—Dzsibuti közötti egyetlen vasútvonalat, ha az abesszín kormány megígéri, hogy azt nem fogják csapatmuniócszállításra felhasználni. Adigráthól érkező jelentés szerint szombec délután ismételen ezer abesszín fegyveres bódolt be az olaszoknak. A behódoltak Kelet-Tigre tartomány lakosai és Gugsza herceg alattvalói. Az átpártoltak ötven muniócszállító megrakott öszvérral vonultak át az olaszokhoz. Addis abebai jelentés szerint az olasz kö-

vet elutasítását újabb elhalasztották. A követ attaséjával együtt Desta rasz házában tartózkodik, ahonnan valószínűleg szerdán fog utra kelni, ha közben a magalói olasz konzul szintén megérkezik Addis Abebába. A Reuter jelentése szerint az angol követség ismételen felszólította az angol alattvalókat, hogy minél sürgősebben hagyják el az abesszín fővárost.

Asmarai jelentés arról számol be, hogy az olaszokhoz átpártolt abesszín katonák szerint

Ogaden tartományban számos törzs megtagadta az engedelmességet a négusnak és nem hajlandó résztvenni az olaszok feltartóztatásában. Hír szerint számos olaszbarát vezetőembert agyonlőttek.

Az olasz főhadiszállásról érkező jelentések azt igyekeznek megerősíteni, hogy az aduai és aksumi kop és muzulmán klérus hűség esküt tett az olaszoknak.

A párizsi lapokhoz érkezett jelentések szerint Hailé Szelasszié abesszín császár Addis Abebában tartózkodik és még nincs szó arról, hogy elhagyja Addis Abebát és a hadra kelt szereghz uazzék, hogy átvegye a fővezérséget.

Az optimista olasz jelentésekkel szemben a párizsi lapok megbízható forrásból nyert értesülések érkeztek arról, hogy

Sardinia és Belvedere nevű olasz szállító gőzösök fedélzetükön számos kelet-afrikai olasz sebesülteket, Port Said elhagyása után, utban vannak a Dodekanesz szigetsoport felé, ahol a sebesülteket kórházba kerülnek.

Az olasz kormány egyébként tovább folytatja a Kelet-Afrikába irányuló csapatszállításokat. Tegnapi az olasz kikötőkből szállítóhajókön nyolcezer katonát és nagymennyiségű hadianyagot indítottak utba Kelet-Afrikába.

Az angol kormány az olaszokkal való diplomáciai viszony megszakítását tervezi?

Tegnap Genfben Eden angol miniszter részvételével az angol és francia gazdasági szakértők is értekezletet tartottak a nyersanyagok listájának összeállítására kérdésében, amelyeket kulcstermékeknek lehet tekinteni és amelyeknek Olaszországba irányuló ki-

viteli tilalmát pár napon belül kimondják. A Havas-ügynökség genfi jelentése szerint e hét folyamán Eden Londonba utazik, hogy jelentést tegyen a Népszövetség tanácskozásáról. A Havas tudósítója azt az értesülést közli, hogy

hogy az angol népszövetségi delegáció a dominiumoktól és főleg Hollandiától támogatva, az olaszokkal való diplomáciai viszony megszakításának gondolatával foglalkozik.

Ez terv azonban állítólag számos állam ellenkezésével találkozna, mert ebben az esetben teljesen kilátástalan lenne bármilyen közvetítő tárgyalás eredményessége.

Az angolok egyre fokozódó olaszellenes beállítottságát jellemzi a párizsi Journal az az értesülése, mely szerint

Anglia el van határozva az Olaszország elleni ostromzárra is, ha a megtorló intézkedések nem lesznek elegendők,

bár a lap úgy tudja, hogy a tervet francia részről ellenzik. Párizsba arról is hírek érkeznek, hogy az angolok Adenben nagyarányú hadielőkészítéseket tesznek. Hadianyagokat halmoznak fel, légi elhárító ütegeket vonultat af fel az erődítmények körzetébe és fokozatosan eltávolítják az adeni lakosság nőit és gyermekeit. Addis abebai arabok nőket és gyermekeket akartak áttelepíteni Adenbe, ahova már utba is indították őket. Az angol hatóságok azonban a kérést elutasították. Az angolok hadikészülődéseire vet világot a Matin című párizsi lap ama értesülése is, mely szerint

kölcsönös katonai védelmi szerződésről folynak tárgyalások Anglia és Egyiptom között.

Egyiptomban fel fogják emelni a hadsereg létszámát és szó van a kapitulációk eltörléséről is.

Londoni pénzügyi körökben egyidejűleg arról tudnak, hogy Abesszínia nagyobb hitelt fog kapni, Angliában eszközözendő bevásárlásaira.

Lehetséges, hogy az angolok keresztülvizik azt is, hogy Abesszínia mint megtámadott népszövetségi tagállam, népszövetségi kölcsönt kapjon.

Genfi jelentés szerint az Olaszország ellen irányuló pénzügyi szankciókkal foglalkozó albizottság ülésén tegnap megállapították a pénzügyi rendszabályok sorozatát.

Ezek szerint betiltanak minden kölcsönnyújtást olasz köztetületeknek, vagy magánosoknak és felfüggesztik a már megszavazott hitelek folyósítását.

Ugy hírlak, hogy úgy angol, mint francia részről elfogadhatónak találják a rendszabályokat.

Tegnap Prágában az Olaszországgal szembeni megtorló intézkedések Csehszlovákiát illető részének keresztülvitelére miniszterközi bizottságot alakítottak, amely ma megkezdte munkáját. Beavato helyről származó hírek szerint a megtorló intézkedések okmányrendeletek formájában fognak nyilvánosságra jutni és végrehajthatni. A miniszterközi bizottság mai ülésén az Olaszországba irányuló kivitel és az átmenő forgalom ügyében a legapróbb tételekig áttanulmányozta a rendelkezésére álló adatokat. Már készen áll a kormányrendelet a fegyver- és hadianyagkivitel betiltására.

Brüsszeli jelentés szerint a második Internacionálé és a nemzetközi szakszervezeti szövetség (Folytatása a 3-ik oldalón)

Jomkippur napján a templomban letartóztatták dr. Leo Baeck németországi főrabbit

A Gestapo detektívjei elhurcolták és őrizetbe vették a németországi zsidók birodalmi képviselőinek vezetőit. A főrabbit huszonegy óra után szabadlábra helyezték, dr. Otto Hirscht azonban ismeretlen helyre cipelték el

Berlin, október 14. A németországi zsidóság tragédiájának egy megrázó momentuma játszódott le jomkippur napján: a Gestapo, a német titkosrendőrség detektívjei letartóztatták és elhurcolták a templomból dr. Leo Baeck főrabbit, a zsidóság körén tul is ismert vallásfilozófust, aki egyuttal a németországi zsidóság legfőbb szervezete: a Reichsvertretung elnöke is. A főrabbit 24 órán át fogva tartották a hírhedt Kolumbia házban a rohamosztágosok és a Gestapo válszerte ismert kintőhelyén, majd szabadlábra helyezték. Baeck főrabbital együtt le akarták tartóztatni a Reichsvertretung ügyvezető igazgatóját: dr. Otto Hirscht volt miniszteri tanácsost is. Hirsch dr. véletlenül nem tartózkodott jomkippurkor Berlinben. Néhány nappal ezelőtt részt vett a Reichsvertretung müncheni értekezletén és csak október 9-én érkezett vissza Berlinbe.

A Gestapo emberei azonnal őrizetbe vették és mind a mai napig nem helyezték szabadlábra. Hozzájárulóit és a zsidó intézmények azt sem tudják, hogy hová hurcolták el a Gestapo emberei.

A Reichsvertretung legfőbb vezetőinek letartóztatásáról szóló hír hatalmas konsternációt és megdöbbenést váltott ki a németországi zsidóság körében. A lapoknak Gűbbels utasításainak megfelelően hallgatniok kellett az ügyről és így a hír csak napok múltán jutott a zsidó tömegek tudomására, miután szájról-szájra járt a zsidóság legnagyobb vallási ünnepe fogalomaitott letartóztatás története. Ezuttal elisőzben történt meg, hogy a nemzeti szocializmus a németországi zsidók vezetőihez ilyen brutális formában mertek hozzányulni.

A főrabbinak jomkippur napján a templomban való letartóztatása nemcsak a zsidók belső vallási életébe való durva beavatkozás volt, hanem egy olyan megalkó giszttus is, amely talán mindennél inkább eszébe juttatta a németországi zsidóknak törvényen kívüli helyzetüket.

A főrabbi és dr. Otto Hirsch letartóztatása állítólag a Reichsvertretungnak egy felhívása miatt történt, amelyet a jomkippuris isentiszteleteken az összes németországi zsinagógában fel kellett volna olvasni.

A felhívás ima formájában volt megfogalmazva, amelyben a zsidók segítségért könyörögnek a baj órájában, tehát tisztán vallási jellegű volt. Szó volt azonban benne a zsidók dnyomatásáról is. Az ima azzal a kéréssel fejeződött be, vajha világhosszág kerülne a szívekbe.

Egy másik verzió szerint a főrabbi és dr. Otto Hirsch letartóztatása azzal a felhívással állt kapcsolatban, amelyet jomkippurkor a neila ima előtt kellett volna felolvasni, a zsidóság téli segélyakciójával kapcsolatban. A nürnbergi törvények értelmében ugyanis ebben az évben először

kizárták a zsidókat a kormány által év-ről-évre levezetett téli segélyakcióból. Ez az intézkedés különösen a nagyvárosokban hatott katasztrófálisan, mert az utóbbi megszorító intézkedések következtében zsidók újabb ezrei vesztették el egzisztenciájukat, váltak földönfutóvá és kerültek abba a helyzetbe, hogy reá vannak szorulva a külső segítségére. Eppen ezért a Reichsvertretung vezetői elhatározták, hogy a zsidók körében külön téli segélyakciót indítsanak a zsidó ingeesebb érdekében. Az erről szóló felhívást, amelyet a neila ima előtt kellett volna felolvasni, többek között a következőket mondja: „Jomkippur napjának e szent órájában szólnunk minden zsidóhoz és kérjük őket a következőkre:

Mi, zsidók, immár nem részesedhetünk az általános téli segélyakcióban. Becsületbeli kötelességünk tehát, hogy zsidó téli akciót léptessünk életbe, amely egyedül Berlinben több, mint 30 ezer embert kell, hogy a tél borzalmaitól megvédjen. Aiknek szíve van és együttérez inséges testvéreinkkel, eggyainkkal és gyermekeinkkel, tegyen fogalmat a Neila szent órájában, hogy minden erejével és odaadásával támogatni fogja a zsidó hitközséget e nemes akciójában. A hitközség előjárósága még ezen a héten megkezdte munkáját s akkor kiderül majd, vajjon a zsidó közlétek és az egyes zsidó emberek feladatuk magastán állanak-e?

Testvéreink. Isten színe előtt fogadjátok meg, hogy teljesíteni fogjátok kötelességeket, nélkülözö testvéreitek irányában és nem fogjátok engedni, hogy dideregjenek és éhezzenek. Vessétek emlékezetébe vallásunk alapelvét: „Ha testvéred melletted ingadozik és ha keze már megbénul, támaszd fel őt, hogy ő is érhessen melletted.”

Hogy ebben a szövegben mi kivetni valót talált a Gestapo, az egyelőre titok marad. Mindenesetre tény az, hogy a németországi zsidók tudós főrabbiának rohamosztágos legények társaságában kellett a jomkippurit előtenie.

Kicsoda dr. Leo Baeck főrabbi?

Dr. Leo Baeck hatvankét éves és fia a Morvaországból származó Baeck Sámuelnek, a zsidó nép története és irodalma című mű szerzőjének. A főrabbi a zsidó vallástudomány és vallásfilozófia egyik legkiemelkedőbb személyisége. A berlini zsidó tudományos főiskolán homilétikát és midras-kutatást adott elő. A Bné Britn németországi körzetének elnöke, ugyancsak elnöke a németországi rabbi-szövetségnek és tagja a német Keven Hájjeszöd kuratóriumnak. Gróf Herman Kaisersling darmstadti „Schule der Weisheit” nevű népegyletemén többször tartott előadást. 1926-ban atda ki főmivét, a „Zsidóság lényege” címmel, rendszerbe foglalva össze a szabadelvű németországi zsidóságnak a tizenkilencedik században kifejlődött gondolatvilágát. Ez a rendszer azon a gondolatmeneten alapszik, hogy különbség van a zsidó vallás örök, megváltoztathatlan magva a vallási titok, a zsidó erkölcstörvény és annak legmélyebb kifejezése, a profétizmus, valamint az idő befolyása alatt álló és változó külső formák a vallási ceremónia-törvény között. A zsidó erkölcstörvény, amelyet a Bib-

lia klasszikus formába öntött, majd a talmud és a zsidó vallásfilozófia kiszélesített és filozófiailag megalapozott, legmagasabb kifejezése és végső legmélyebb formája az erkölcsi világnézetnek, amely valaha is létezett. Az emberiség erkölcstörvénye ez, megvalósítása tehát a záltalános ember kiteljesülés célja. Ebben az értelemben a zsidóság univerzalizmust jelent és tana örök. Ezzel szemben a formák, amelyeket a zsidóság az időbeni fejlődésben, mint vallási életének kifejezéseként használt, inkább a nép, a hitközség, a zeyén vallásának tekintendő, egy „sövény a törvény körül”, amely megújítja a zsidó közösségnek emberi feladataira való nevelését. A zsidóság jövőjétől függ a vallás jövője, Baeck a zsidó vallást minden vallási fejlődés legfelső fokának, a klasszikus vallásnak minősíti, a tett vallásának szemben a kereszténységgel, amely Baeck szerint romantikus vallás, az érzés vallása.

Hitler beszéde a segélyakció megnyitása alkalmából

Berlin, október 14. A téli segélyakció megnyitása alkalmából, amelyből a zsidókat kizárták, Hitler beszédet tartott, amelyben kijelentette, hogy a téli segélyakció táplálhat kommunistákat is, ha azok éheznek, vagy kisebbségek hozzátartozóit is. A Führer a zsidó szót nem használta, beszédét azonban elejétől végig antiszemita szellem hatotta át. „Nem felejtjük el egy pillanatra sem. — mondotta — hogy népünk szétdarabolásának veszélye ma is adva van. Kivülünk és körülöttünk a felbomlás élesztő anyagai csak arra várnak, hogy a mérget, amelyet kikészítettünk, egy napon ismét testünkbe ojt-sák. A bolesvizmus örök jelensége. Csak ne ve változott időről-időre az évezredek folyamán.”

SELECT MOZGÓ JON: SELECT MOZGÓ

Elisabet Bergner sláger: Enyém vagy

A debreceni katonai árvaház és a bucaresti hadügyminisztérium közösen perelnek egy bihormegyei parasztasszonyt

Egy háborus végrendelet különös bonyodalmai. Október 23-án tárgyalja újra a párt az oradeai tábla

Oradea, október 14. (Az Uj Kelet tud) Tegnap délelőtt az utóbbi évek legérdekesebb és egyben talán legbonyolultabb örökösödési perét tárgyalta a tábla. A különös ügy kapcsán a román hadügyminisztérium és a debreceni katonai árvaház közösen perelnek egy bihormegyei községben lakó asszonyt. A hagyatéki per már bejárta az összes fórumokat, volt a semmitőszék előtt is s most ismét az oradeai tábla tárgyalja.

Egy egyszerű végrendelet, ami mégsem olyan egyszerű

A háboru utolsó évében, még 1917 elején történt, hogy Orbán Jánosné sauieui asszony magához hívatta a község jegyzőjét és tollba mondta végrendeletét. A végrendelet lényegileg nagyon egyszerű volt s a későbbi bonyodalmakat az okozta és fokozta, hogy azok az esetőségek, melyekkel az örökhagyó számolt nem következtek be, sőt még azok ellenkezője sem történt meg. A dolgok egészen másképpen folytak le, mint azt a jámbor falusi asszony elképzelte s így esett aztán, hogy az egyszerű végrendelet mind a mai napig per tárgyat képezi.

Orbán Jánosné, a falu egyik leggazdagabb asszonya volt s férje ezidőben a fron-

ton teljesített szolgálatot. A végrendelet értelmében az asszony három házát, abban az esetben, ha férje hazakerül a háboruból és megnősül, a házasságból származó gyermekekre hagyja, azzal a kikötéssel, hogy a haszonélvezeti jog élete végéig a férjéti.

Ha a férje nem térne haza a háboruból, akkor a vagyon felerészben a debreceni katonai árvaházra, felerészben pedig a bihormegyei katonai tudószanatóriumra száll.

A negyedik ház, amely közös tulajdon volt, teljes egészében a férjéti illeti, ha hazajön, ha pedig nem jönne haza, akkor ugyancsak a debreceni árvaház, illetve a tudószanatórium örökl.

Minden másképpen van

A végrendelet után három héttel Orbán Jánosné született Faul Erzsébet meghal és az olasz hadsintérről csak a temetés napjára érkezik meg a férj. Nem sokkal később még egyszer hazajön s több, mint három hónapot tölt falujában. Az idő alatt másodsor is megnősül és elvesz egy Paizs Julianna nevű asszonyt.

Az esküvő napján behívót kap és az egynapos asszonyt otthon hagyva, visszatér csapattestéhez.

62 éves korában a reuma ágyhoz kötötte

65 éves korában újra munkaképes

Az állhatatosság jutalma Kruschen révén

Miért kínlódik reuma miatt? Ennek az öregnek akkora mértékben volt reumája, hogy rosszabb már nem lehet. De megtalálta a legjobb gyógyszert, szedte azt és ma újra munkaképes — 65 éves korában.

Övassa, mit ír róla: „Két és fél év előtt” — írja — „reumában szenvedtem. Tizennyolc hónapon keresztül nem tudtam megfordulni az ágyban és teljesen tehetetlen voltam. Combjaim és lábaim megdagadtak és nem tudtam aludni és pihenni, amíg meg nem próbáltam a Kruschen sőt. Az első üveg után két bottal jártam. Tovább is szedtem, mert éreztem, hogy a fájdalmak elmúlnak. Hat üveggel szedtem és most újra munkában állok. 65 éves vagyok és mezőgazdasági munkás. Aki csak ismert, azt mondja, hogy csoda történt velem.” — J. B.

Tisztában van Ön azzal, mi okozza a reumát? Semmi egyéb, mint túhegyes hűgysavkristályok, amik a kiválasztó szervek renyhesége folytán alakulnak! Kruschen sóban megbizhatik, hogy a szervezetből e fájdalmat okozó kristályokat eltávolítja. A Kruschen tartalmazta számos ásványi só feloldja a hűgysav legutolsó maradványait is.

A Kruschen sőt több mint 120 országban árulják és most már Romániában is minden gyógyszertárban és drogériában üvegenként 95.— lejtért kapható.

Közel hathónapon keresztül csak levelezőlapok jönnek a távoli Olaszországból s egy szép napon pedig váratlanul az oradeai csapatkórházba szállítják Orbán Jánost halálos sebesüléssel. Az utolsó nap Orbán János maga elé hivatja a feleségét.

— Végrendeletet akarok asszony — küldjenek egy közjegyzőt. A közjegyző hamarosan megérkezik, de amikor hozzálat a hivatalos irás megszerkesztéséhez, Orbán Jánosnál beáll az agonia és rövid szenvedés után meghal, anélkül, hogy végakarátát írásba fektette volna.

Orbán János halála fejtetetejére állította az ügyet, az igénylők egész sora jelentkezett és nem volt más megoldás, mint a per.

Perel a hadügyminisztérium is

Az összes igénylők elismerték, hogy Orbán Jánosné jogos örökös, de afelett vita volt, hogy kivel is osztozzon. A meginduló keresetek során 1922-ben a román hadügyminisztérium, mint a Bihormegyei katonai Tudószanatórium jogutóda perelte Orbán Jánosné, de perrel támadta meg az asszonyt a debreceni katonai árvaház is. Ezenkívül az elhunyt Orbán szülei, testvérei is és felfelé menő oldalági rokanai is perelték s a keresetek egész lavinája zudult az övveggyre.

A román hadügyminisztérium és a debreceni katonai árvaház úgy az oradeai törvényeseken, mint a táblán elvesztették keresetüket, de a semmitőszék, ahová vég-ső fokon került az ügy törölte az első fórumok döntését és új tárgyalásra utasította a táblát.

E rendelkezés alapján kezdte újratárgyalni az ügyet a tábla s a közel 15 éve húzódó perben már több tárgyalás volt.

Tegnap délelőtt is terminus volt a hagyatéki perben, de miután a kért iratok még nem érkeztek meg, 23-ra halasztották a tárgyalást. Az ítéletet jogászai körökben is nagy érdeklődéssel várják.

Orvosok, mérnökök, gyárák!

Minden magyar, német, (25% redukció!) román, stb. folyóirat és könyv megrendelhető és előfizethető Lepage-nál, Cluj. A lapok közvetlenül kapja a kiadótól. Kérjen ingyenes jegyzéket Lepage-tól, Cluj, jelezve, mely szám érdekl.

Összel is, mint mindig legolecsóbban fest és tisztít „UNIO”, Cluj. Telefon: 877.

SPORT

Nagy mezőnyök, szép küzdelmek az UEC szezonnyitó asztalitenisz versenyén

Támadóstílus, vagy védekezés?

Cluj, október 14. (Az Uj Kelet tud.) Szombat-vasárnap rendezte ping-pongversenyét az agilis UEC. A verseny ugyan helyi jellegű volt, de azon indult a cernauti Makkabi két versenyzője is, akik ha eredményt nem is értek el, alkalmuk volt tapasztalataikat gazdagítani. Cluj összes jó játékosai résztvettek a küzdelemben, amelyek főleg a csapatversenyben igen érdekesek voltak. A rendező UEC győzött úgy a csapatban, mint az egyéni számok nagyrésztében. Ez ha nem is képez meglepetést, tekintettel a szezonleleji formákra, váratlan sikert jelent a villamosok ideán alakult szakosztályának. Az országos bajnok Haggibbor második helyre szorult, de ezt menti, hogy az együttes tagjainak nem volt tréninglehetőségük a nyáron, sőt ketten csak öt nappal a verseny előtt kezdtek edzésbe. Meg kell azonban állapítanunk, hogy a csapatverseny a támadóstílusú játékos haggibboristák veszítették el és nem az UEC három védekező játékosai nyerték meg. Nem kétséges, hogy az ezen a versenyen láttak alapján a védekezőstílus bizonyult eredményesebbnek. Nem lehet azonban igazi sport az, ahol a győztes nem maga nyer, hanem a másik által rotottakból él. Egyébként a két hét múlva tartandó kerületi bajnokság újabb módot nyújt majd a két stílus művelőinek összecsapására. A verseny eredményei a következők:

Csapatverseny:

1. UEC (Marin, Vladone, Komoróczy).
2. Haggibbor (Paneth, Diamantstein, Sámson.)
3. KKASE (Bálint, Kertész I, Kertész II.)

Döntő: UEC—Haggibbor 5:3. Diamantstein—Komoróczy 21:15, 21:16. Marin—Sámson 21:14, 21:9. Paneth—Vladone 21:14, 21:17. Marin—Diamantstein 14:21, 21:13, 21:8. Vladone—Sámson 21:17, 21:16. Paneth—Komoróczy 21:7, 21:7. Komoróczy—Sámson 26:24, 13:21, 22:20. Marin—Paneth 21:11, 21:19.

Férfi egyes I. o.: 1. Vladone UEC, 2. Paneth Haggibbor, 3. Bálint KKASE. Döntő: 21:13, 13:21, 10:21, 21:17, 21:19. Négyórás idegőző küzdelem, amit egy asztalitenisz labda döntött el. Ebben a számban az elődöntőbe jutásért a győztes Vladona alig bírt megbirkózni a Haggibbor utánpótlás egyik nagy igéretével, a kis Kelen Bélával. Őt szettes viadal tudta csak eldönteni a győztes személyét. Marin szokása szerint az egyéni versenyben nem vett részt (?)

Női egyes I. o.: 1. Luka Margit KKASE, 2. Heves Marianne Haggibbor, 3. Szenkovits Irén KKASE. Döntő: 15:21, 22:20, 21:15. Az alig egy éve ping-pongzó 15 éves Heves Marianne igen nagy tehetség. Szépen drájozott. Luka győzelme rutinjával szerezte meg.

Férfi páros I. o.: 1. Kertész — Bálint KKASE, 2. Kelen Haggibbor — Szenkovits KKASE, 3. Marin—Komoróczy UEC. Sorozatos meglepetések.

Vegyes páros I. o.: 1. Heves M.—Paneth Haggibbor, 2. Nagy G.—Vladone UEC, 3. Szenkovits — Szenkovits KKASE. Döntő: 21:18, 21:23, 21:19.

Ifjúsági: 1. Paneth Haggibbor, 2. Sámson Haggibbor, 3. Kelen Haggibbor. Döntő: 21:13, 21:15.

Gyermekverseny: 1. Kelen Béla Haggibbor, 2. Kertész János KKASE, 3. Keszier Imre Haggibbor.

Férfi egyes II. o.: 1. Komoróczy UEC, 2. Lengyel Kolping, 3. Ridely IKE. A győztes jól védekezik, de hogy nagy játékos lehessen ez nem elég.

Férfi egyes III. o.: 1. Komoróczy UEC, 2. Bálint Dávid Ferenc Egyet., 3. Gaston UEC.

A verseny végeztével Metes igazgató meglepő szavak kíséretében osztotta ki a szép kivitelű érmeiket. A fegyelmezett, ping-pong versenyen ritkán látott, jól pergő rendezés Morariu Albint dicséri. (—)

Ismét a NAC került a Nemzeti Bajnokság élére

Universitatea—Romania 1:1 (1:1). Háromszor néző előtt játszották le a cluji derbyt, amely izgalmas játékot eredményezett. Egyenlő erejű ellenfelek. Az eredmény igazságos. Bíró: Pálffy.

Unirea Tricolor—Ripensia 3:3 (2:2). Bucuresti, október 14. Tizenkétezer néző előtt játszották a mérkőzést, amelyen az Unirea Tricolor volt a jobb. Háromszor is vezetett a Bucuresti csapat, a Ripensia mindannyiszor

— nehezen bár — egyenlített. Bíró: Tica Iliescu.

CFR—Venus 3:1 (0:0). Bucuresti, október 14. Ötezer néző előtt csapott össze a két Bucuresti együttes. A mérkőzést tradicionális jog alapján ezúttal is a CFR nyerte 3:1 arányban. A Venus vereségét főleg összemomlott halvesora okozta.

AMTE—Juventus 2:1 (1:1). Arad, október 14. Az idén alaposan megjavult aradi munkáscsapat megérdemelten győzött a Bucuresti együttes ellen 2:1 (1:1) arányban.

Kinizsi—Crisana 5:3 (1:1). Timisoara, október 14. A Barátoktól nékülözö Crisana megérdemelt vereséget szenvedett a jó Kinizsitol. 1:1-es félidő után az eredmény 5:3 volt a Kinizsi javára.

NAC—Gloria 1:0 (0:0). Oradea, október 14. Az aradi Gloria meglepő kemény ellenfele volt a NAC-nak, amely csak nehezen győzött a második félidőben Bodoia góljával 1:0 arányban.

A Nemzeti Bajnokság állása a következő:

1. NAC	6	4	1	1	13	5	9
2. Ripensia	6	3	2	1	15	10	8
3. Venus	6	3	1	2	17	8	7
4. Juventus	7	3	1	3	14	12	7
5. Gloria	7	3	1	3	15	17	7
6. Unirea Tricolor	6	2	2	2	17	12	6
7. CFR	6	3	0	3	12	11	6
8. AMTE	5	1	3	1	9	10	5
9. Crisana	6	2	1	3	11	14	5
10. Kinizsi	6	1	2	3	12	20	6
11. Universitatea	7	2	1	4	6	18	5
12. Romania	6	1	2	3	12	16	4

Nemzeti Bajnokság B)

Cluj. CFR—Olimpia 1:0 (0:0). Baia Mare. Phoenix—CFR Oradea 5:1 (3:1). Craiova. Rovine Grivița—Jiul 1:0 (0:0). Resita. UDR—AMTE 5:0 (4:0). Timisoara. Ilsa—Craiovan 4:1 (1:0). Alba-Iulia. Unirea—Mures 2:1 (0:0). Sibiu. Soimii—Sticla 4:1 (2:0). Brasov. IAR—CFR Simeria 2:0 (0:0). Ploesti. Tricolor—Victoria 2:1 (1:1). Constanta. Sportul Studentesc—Elpis 3:1 (2:0). Bucuresti. Makkabi—Brasovia 3:1 (2:1).

Kerületi bajnokság

Cluj. Unirea—Avram Iancu 4:2 (2:1). Universitatea Avantgarda—Romania B) 1:0 (0:0). Bolohan-kupa döntő. CFR ifj.—Avram Iancu ifj. 7:0 (5:0). KMSC ifj.—Unirea ifj. 1:0 (0:0). KAC ifj.—Romania ifj. 1:0 (0:0). Romania—UEC oldboy mérkőzés Chifor alkalmi kupájáért. Timisoara. Electrica—Fratelia 3:1 (1:0). CFR—Politehnica 1:1 (0:1). Progresul—Freidorf 1:1 (1:0), bajnokiak. Saturnare. Törekvés—CFR 3:1 (2:0), bajnoki. Tg-Mures. MSE—Monopol 2:1 (1:0), bajnoki.

Arad. Olimpia—Hakoah 3:1 (1:1), USA—Tricolor 4:4 (2:1), ATE—Soimii 6:0 (2:0), AAC—Juventus 0:0, Olimpia—Transilvania 4:2 (1:1), bajnokiak.

Resita. RMTE—Banatul 2:1 (1:0), barátságos.

Brasov. A IAR rugbycsapata 5:3 (5:0) arányban győzött a St.-Roman csapata ellen. Anid. NTK—TMSC Turda 3:2 (1:1), bajnoki.

Külföldi eredmények

Budapest. Hungária—III. kerület 6:0 (3:0). Ferencváros—Kispest 4:1 (2:0), Újpest—Törekvés 6:1 (3:0), Budafok—Szeged 2:2 (2:1), Budai—Attila 5:1 (2:1), Bocskai—Soroksár 3:1 (2:0), Phobus—SBTC 2:1 (1:1).

Bécs. Vienna—Austria 4:0 (1:0), Libertas—WSC 3:1 (2:0), Favoritner—FC Wien 2:1 (0:1), Wacker—Hakoah 4:3 (2:3), WAC—Admira 4:2 (2:2).

Königsberg. Németország—Lettország 3:0 (1:0). Válogatott labdarugómérkőzés. Grác. Ausztria—Magyarország 15:10 (3:3). Válogatott kosárlabdamerkőzés.

Töltőtollal!

ha rossz, becseréljük, vagy megjavítjuk, eredeti alkatrészekkel. Elhasznált arany tollhegyeket becserélünk. Töltőtollat díjtalanul megvizsgáljuk. Egyedülálló töltőtoll szaküzlet:

Fehér írógépvállalat
Cluj, Str. Regina Maria 2.

KÖZGAZDASÁG

Az A. R. P. A. akarja átvenni az osztály-sorsjatek koncesszióját

Az A. R. P. A. (Asociația Romana pentru Propaganda Aviatiei) ajánlatot tett a munkügyi minisztériumnak a román állami osztály-sorsjatek koncessziójának átvételére vonatkozólag. Az ajánlat egyúttal új sorsolási tervet is tartalmaz, amely tervezet dr. Nemes A. brasovi tanár szabadalmát képezi. A terv szerint évente három sorsjáték lenne összesen 12 húzással, minden sorsjáték nyer, amennyiben az utolsó, negyedik befizetést az összes sorsjegytulajdonosok visszakapják. Az ajánlat szerint ennek az új játéktervnek az alapján az A. R. P. A. félmilliárd lejt meghaladó jövedelmet biztosít az államnak évente, az eddigi 190 millió lejre rugó részesedései szemben. Az ajánlat elfogadása esetén a koncesszió kihasználására külön részvénytársaságot alapítanak, amelynek alapítói között az ARPA képviselőin kívül egy Bucuresti nagyiparivállalat vezérigazgatója és egy fővárosi nagybank vezetője is részt vesznek.

A pénzügyminiszter és a bank-kormányzó már elhatározta a devizahivatali felállítását

A kormány már régebben foglalkozik az azal a tervvel, hogy az új külkereskedelmi rendszerrel kapcsolatos devizaiügylek elintézését nem hárítja át teljes egészében a jegybank vállaira, hanem ezeknek az ügyeknek a vezetésére devizahivatalt állít fel. Az új hivatal működésének és munkakörének tervezetét I. Baicoianu, a Banca Nationala egyik központi igazgatója készítette el ami annak a jele, hogy a devizahivatal felállításához egy pénzügyi kormány, mint a jegybank kormányzója hozzájárult.

A tervezetet egyébként a kormány gazdasági tanácsának legközelebbi értekezletén fogják végérvényesen megvitatni és a felállítás időpontja felett is dönteni.

Megszilárdult a Cluji iparkamara anyagi helyzete

A cluji iparkamara-hoz tartozó megyék kereskedői és iparosai körében nagy megnyugvást keltettek azok a hírek, amelyek a kamara interim-bizottságának legutóbbi értekezletéről napvilágra kerültek. Köztudomásu, hogy Erdély vezető iparkamarájának a helyzete az elmúlt évben még rendkívül zilált volt. A szanálási munka sikerét, amely dr. Borbély István alelnök vezetése alatt indult meg, misem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy a kamara előirányzott költségvetésének bevételei 98 százalékban befolytak, míg a kiadási előirányzat 2,817,809 lejéből 6 hónap alatt 785,764 lejt takarított meg a jelenlegi vezetőség. A kamara interim-bizottsági értekezlete ezután oly határozatokat is hozhatott, amelyek a jövőre nézve új program megvalósítását teszik lehetővé. Így Romanovici Grigore javaslatára elhatározták, hogy a kamara területén működő iparvállalat termékeiből ipari muzeumot létesítenek és a kamarai tisztviselők fizetését is kielégítőbben rendezik. Az interim-bizottság a szanálási munka sikeréért dr. Borbély Istvánnak köszönetet szavazott.

GAZDASÁGI TANÁCSADÓ

Az üres göngyöletek díjmentes visszaszállítása a CFR vonalain. Korábban közöltük, hogy a CFR vezérigazgatóság a csomagszállításoknál felhasznált göngyöletek visszaszállítására, bizonyos feltételek betartása esetén, díjmentességet engedélyezett. Több oldalról jött érdeklődés miatt kiegészítjük közlőnk a következőket: A vonatkozó vasuti rendelet 102030 R. A. szám alatt f. évi június 12-én ékelt és a „Foaia Oficiala CFR” f. évi augusztus 15-iki 812-ik számában lett közzétéve. A rendelet helyettesíti a helyi árutarifa 102-ik szakaszát, amelyet ezáltal töröltek. A rendelet szerint az A. 37. pozícióban foglalt göngyöletek, miután a CFR vonalain áruszállításra használtattak fel, a feladó állomásra való visszaszállításnál szállítási díj fejében csak kezelési illeték (taxa de manipulație) alá esnek ha az áru feladásánál a feladó a fuvarlevélre rávezette a következő megjegyzést: „cer inapoiera ambalajelor goale”. Ez esetben a feladóállomás a fuvarlevélhez egy coupon-t mellékel, amelyet a rendeltetési állomáson a címzettnek a fuvarlevéllel együtt átadnak. A göngyöletek visszaszállítása ezen coupon alapján történik és a coupon kibocsátásának napjától számított három hónapon belül eszkozlendő. Az említett rendelet egyébként a legérdekesebben intézkedik a szállításra és visszaszállítás módzataira nézve.

Butoriparos, Oradea. A butorok után fátendő forgalmi adóra nézve a pénzügyminisztérium új rendelkezést adott ki. Az említett rendelkezés kimondja, hogy mindazok a butorgyarak, amelyek a berendezésüket és szerzőségeiket bérbeadják iparosoknak, kötelesek lesznek megfizetni a forgalmi és fényvillási adót a bérlok által előállított butorok után is, a butorok tényleges kereskedelmi ára alapján. A gyáros tehát, aki bérbeadja a helyiséget és a szerzőségeit, a bérrel együtt köteles behajtani a bérlettel a megfelelő forgalmi adót és befizetni a speciális regiszter alapján az adóhivatalknak. Mindazok a butorüzletek, amelyek nem rendelkeznek saját műhellyel, hanem más faipari műhelyek termékeit adják el, kötelesek speciális regisztereket vezetni a kincstári nyilvántartás és ellenőrzés céljaira. A regiszterbe be kell vezetni a vásárolt árut, az eladó nevét és az eladásokat. Ezt a nyilvántartást csak az eladó köteles vezetni a kereskedők, hogy a kincstár ellenőrizhesse a butoriparosokat, vajjon befizették-e a forgalmi adót, amennyiben nem jár nekik a törvény 9-ik szakaszában biztosított kedvezmény. Azok a butorgyarak, amelyek saját üzleteik révén adják el egy-egy maguk termékeit, valamint a különböző iparosoktól vásárolt butort, kötelesek speciális regisztert vezetni minden egyes üzletüknek, de a forgalmi adót természetesen csak a saját gyártmányu butor után kell megfizetniük.

Órás, Salonta. Kérdés: Tartozik-e társadalombiztosítási díjat fizetni a kereskedő, aki nem ipari üzeme is van? Felelet: Ebben az ügyben a központi betegsegélyző pénztár mondott ki elvi határozatot. Ha a kereskedő a maga üzleti érdekeinek szolgálataiáért ipari műhelyt is tart fenn, de adóját mint kereskedő fizeti és a foglalkozásának lényege sem az ipar, hanem a kereskedelem, nem róható meg társadalombiztosítási díjjal. Nem köteles így társadalombiztosítási díjat fizetni az órás és ékszerkereskedő, még akkor sem, ha javítóműhelyt tart fenn. Az elvi döntvény száma 5010—1934.

Százmillió lejre emeli alapitőkéjét a Sorecani villamostársaság. A Cluj székhellyel működő Sorecani villamostársaság alapitőkéjének 40 millió lejről 100 millió lejre való fel-emelését határozta el és e célból 60,000 darab, egyenkint 1000 lej névértékű új részvényt bocsát ki. Az új emelésű Sorecani régi részvényesei veszik át. A tőkeemelést tranzakción sikerrel már eleve biztosította az a körülmény, hogy a vállalat belga részvényese, az Electrobél társaság, Romániában befagyott követelését a tőkeemelésben való részvételre fogja felhasználni. A tőkeemelés formai engedélyezése végett a Sorecani október 24-én rendkívüli közgyűlést tart.

Véres közelharc volt Newyorkban fasiszták és antifasiszták között

Newyork, október 14. Tegnap a Columbus-cerclében tartott négyülésen kétezer fasiszta és 2500 ellenpárti között formális harc fejlődött ki. A veresédes Lehman kormányzó és La Guardia newyorki polgármester beszédei után tört ki. A rendőrség nehezen tudta gumibotokkal szétválasztani a harcoló feleket.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

D. & L., Tasnad. B. kérdésekre lapunk július 28-i számában már válaszoltunk. Gondoskodtunk, hogy a vonatkozó példányt, amelyben a válasz megjelent, ismét megkapják!

I. Stone:

Fontamara

A Marsica földművelő parasztjainak, akikre Mussolini büszke, mert csak egyszer esnek naponta, szines életükre és fasiszták urakna alatt.

Ára 60 lej

Kapható az Uj Kelet könyvtárában.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN
HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:

Az

Nem veszít

Bucuresti, október 14. Kévébarna embriai küldöttje, tesen szabott zriszi szalónból Folyékonyan amelyet a „Sor” tott el.

A keleti embri minden kéri nem zárja ki, mondatokba zá

Monsieur Be kifogástalan di meghatalmazott link, hogy a n lenül járnak- amikor sárkuny Bucurestibe mo kezett Ankarát Bucuresti kép fegyverrel való

Az „Athene” beszélgetünk. T oiasz-abesszin h A szelid aro fekete szemek ikus meggyőző

Ezt a há mi népünk h resztül a szababoha bele a szo — Afrikában függetlenségét

Másodszor 6 hévvel — ne orut, mert vele Etiópia ma a b zimbóizálja. H oia győz, akkor magával. Olasz elentén. Ezért oldalunkon. M sepp verünkig, lozzuk életünké bankért, a csás a há már nem a Népszövetség az emberiség i kália győzelme enténé.

De erre n zok már kapt volt elég, most

Nem elé hhoz, hogy v — A repülő ösödöt mondan gas havasaink geszelo tüzbé rorróság s a h ödítokat. Ors akkora, mint N etet nem lehet árga. A repü nem bukna arlangokba, e madnak. Mint aál történt.

— ? — Persze cs az olasz távira gondolnak arr oldalú lehet.

— Az euró rról az éjszak ataink Adigr hol vagy 2500 onánk meztí ple alatt mé ket észre, ug olaszokat.

Az abesszin négus bucuresti küldöttje nyilatkozik az Uj Keletnek

Nem veszítjük el a háborút — mondja az abesszin diplomata —, mert a mi győzelmünk a béke győzelmé is"

Bucuresti, október 14. Alacsony, zömök, sötétbarna ember az etiópiai négus romániai küldöttje, Berhane Markos, de tökéletesen szabott zakója valószínűleg egy pártizsi szalonból került ki.

Folyékonyan beszéli Voltaire nyelvével, amelyet a „Sorbonne” falai között sajátított el.

A keleti ember bőbeszédűségével hajlanék minden kérdésünkre válaszolni, ami nem zárja ki, hogy néha diplomatikus mondatokba zárja mondanivalóit.

Monsieur Berhane Markus egyébként kifogástalan diplomata. Etiópia ankarai meghatalmazott minisztere elfelejteti velünk, hogy a négus alattvalói még mezítelenül járnak-kelnek, hogy az jobb esetben sárkunyhóknak ablakot is vájnak. Bucurestibe most speciális megbízással érkezett Ankarából. Állítólag a Skoda-cég bucuresti képviselővel tárgyal országgyűgyverrel való ellátásáról.

Az „Athene Pallace” elegáns halljában beszélgetünk. Természetesen elsősorban az abesszin háborúról.

A szelíd arcon megfeszülnek az izmok, fekete szemek villogni kezdenek s fanatikus meggyőződéssel mondja:

Ezt a háborút nem veszítjük el

— Ezt a háborút nem veszítjük el. Mi népünk hozzászóltok évezredek kezdetül a szabadsághoz s nem nyugodhat be bele a szolgátságba.

— Afrikában egyetlen nép őrizte meg a függetlenségét s ez az én népem.

A mi győzelmünk a béke győzelmé

— Másodszor pedig — mondja meggyőző hűvel — nem veszítjük el ezt a háborút, mert vele együtt a béke is elveszne. Etiópia ma a békét, Olaszország a háborút szimbolizálja. Ha ebben a háboruban Etiópia győz, akkor ez a béke diadalát hozza magával. Olaszország győzelmé a háborút jelentené. Ezért van a Népszövetség a mi oldalunkon. Mi harcolni fogunk utolsó csepp vérünkig, ha kell egytől-egyig felállunk életünket fanatizmusig imádozott házukért, a császárért és a szabadságért... Ha már nem leszünk elég erősek, akkor Népszövetségnek kell sikraszállania, ha emberiség jövőjét biztosítani akarja. A mi győzelmé a Népszövetség halálát jelentené.

— De erre nem fog sor kerülni. Az olaszok már kaptak tőlünk egy leckét. Nem elég, most megkapják a másodikat.

Tank, gáz, repülő mind nem elég...

— Nem elég a modern hadifelszerelés ahhoz, hogy valaki Etiópiát legyőzze.

— A repülő, a tankok, a gáz, az ágyuk sőt mondanak a mi négyezer méter magas havasaink között, a mi éghajlatunk erőteljes tüzeiben, a sivatagok, a szél, a forróság s a hegyi ösvények elkergetik a repülőket. Országunk majdnem háromszor akkora, mint Németország, egy ilyen területet nem lehet gázokkal megtölteni, a gáz repülőgépek nem repülnek éjjel nem bukhatnak le a völgykatlanokba s a hegyvidékekre, a mi katonáink éjszaka támadnak. Mint ahogy a napokban Adigratában történt.

— Persze csodálkozik, mert önöket csak az olasz távirati irodák tudósítják s nem mondolnak arra, hogy ez a tudósítás egyáltalán lehet.

— Az európai lapok alig számoltak be arról az éjszakai támadásról, amelyet csapataink Adigrat és Adua ellen intéztek s ahol vagy 2500 olasz pusztult el. A mi katonáink mezítelenül támadtak a sötétség alatt még az őrszemek sem vették észre, hogy álmukban lepték meg az olaszokat.

— Axum nem eshet el, Aduát vissza fogjuk venni. Különben is mivel lehetne megmagyarázni azt, hogy annyi nap óta nem képesek egyetlen új eredményről beszámolni az olaszok?

Csak most kezdődik

— Arról van szó, hogy a mi csapataink csak most kezdenek fölyonulni. A szorosokat, átjárókat katonáink tartják megszállva s oda nem lehet tankokat felvinni, sőt még páncélautókat sem. A természet a mi oldalunkon van.

— Most, hogy a Népszövetség megadta a lehetőséget, fegyverünk is lesz. Remélem csapataink fenn fogják tudni tartani az olaszokat addig, amíg Dzsibutiba megérkeznek az első rakományok. Onnan Addis-Abeába szállítjuk azokat s közben a belga, a svéd, meg angol tisztek előkészítik a csapatokat.

— Olaszország arra hivatkozik — mondtuk, — hogy civilizációt hoz Abessziniára számára?

— Nem kérünk belőle. Mi a legjobb uton voltunk, hogy saját magunk civilizálódjunk. S ha már idegen népeket is igénybe veszünk, akkor ahhoz fordulunk, akikkel tetszik, esetleg a franciákhoz, esetleg a svédekhez, vagy az angolokhoz. Miért éppen az olaszok? Bombákkal és mérgezőgázokkal civilizálni? Higyje el akkor még az embereknek is meg lehet bocsátani. Gugsza Ras árulásáról nem akar beszélni a négus diplomatája. Csupán annyit

mond, hogy erre úgy ő, mint egész Etiópia el volt készülve.

— Az ország közigazgatását Addis-Abeából irányítják — mondja Markos. — A kormánynak a négus a feje, ez a kormány irányítja a tartományokat, amelyeknek élén teljes katonai és politikai erővel felruházott rasok állanak.

Az etiópiai diplomata ezután Románia

ODOL
FOGPÉP

ODOL FOGPÉP megóvja fogait a kellemetlen megsárgulástól. ODOL FOGPÉP alaposan tisztít, ODOL FOGPÉP gyöngyfehérré teszi fogsorát.

megszünteti a kellemetlen szájszagot

A Zsidó Párt a közoktatásügyi miniszternél tiltakozott a bucuresti egyetem gettórendelkezése ellen

A közoktatásügyi miniszter megígérte, hogy — informálódni fog a helyzetről

Cluj, október 14. (Az Uj Kelet tud.) Az Uj Kelet néhány nap előtt beszámolt a bucuresti orvoskari dékánátusnak arról a sérelmes rendelkezéséről, amely arra kényszeríti a zsidó hallgatókat, hogy keresztény kollégáiktól elkülönítve vizsgálóznak. Ezzel a rendelkezéssel kapcsolatban a Zsidó Párt küldöttségét, amelynek dr. Singer és Misu Weizmann volt képviselők voltak tagjai, kihallgatáson fogadta Angelescu dr. közoktatásügyi miniszter.

A küldöttség a romániai zsidóság és a zsidó egyetemi ifjúság tiltakozását tolmácsolta a miniszternek a lealázó rendelettel kapcsolatban.

Dr. Angelescu kijelentette a küldöttségnek, hogy a dékánátus intézkedéséről csak a lapokból értesült, amely után pontos felvilágosítást kért Bălănescu professzortól az orvosi fakultás dékánjától arra vonatkozólag, amiről a küldöttség említést tett.

Mi történt voltaképpen Sigheten?

Vaidista provokáció robbantotta ki az összetűzést. Az igazságügyminiszter táviratilag intézkedett Lazar Illés letartóztatásáról

Mihalache az uralkodóhoz intézett táviratban tiltakozott Lazar Illés megsebesítése miatt

Sighet, október 14. Lapunk legutóbbi számában telefontudósítás alapján megemlékeztünk arról a súlyos incidensről, amely a nemzeti parasztpárti népgyűlést követte nyomon Sigheten és amelynek következtében eléggé el nem ítélhető módon megsebesítették dr. Lazar Illést, a népszerű nemzeti parasztpárti vezetőt, akit a maramuresi paraszttömegek bálványozásig szeretnek. Első tudósításunk adatai hivatalos helyről eredtek. Az újabb adatok azonban egészen más világításba helyezik a történetet. Megállapítást nyert, hogy a vaidisták mindenáron meg akarták akadályozni a nemzeti parasztpárt sighet-i népgyűlését. Sápantai parasztokat hozattak be Sighetre, akik azonban csak az uccán zajonghattak, mert nem engedték be őket a gyűlésre.

Különben is már pénteken reggel tele-

ragasztották a házak falait, amely röpecdülak azt hirdették, hogy jönnek a skodisták, a stewardisták és az árulók. A népgyűlés tartama alatt is igen éles volt a hangulat, a gyűlésre befurakodott vaidisták záptojásokat dobtak és minden más eszközzel is meg akarták akadályozni a gyűlés rendjét.

A bucuresti lapok tudósítói szerint Lazar Illés azért gyűjtötte maga köré a giulesti parasztokat, mert bizalmas értesítést kapott arról, hogy a vaidisták ellenséges tüntetést akarnak rendezni a város határában a párt vezetői ellen.

Igy került szembe Lazar Illés egy rendőrcsoporttal, amelynek az ügyész parancsot adott tüzelésre. A rendőrök a levegőbe lőttek. Hogy Lazar Illést megsebesítették az egyik verzió szerint egy fatális félreértés következménye volt. Amikor Me-

szépségeiről beszél, s azon reményéről, hogy a két ország között szoros kapcsolatokat sikerül majd teremteni...

— Etiópia csak ezután fogja megmutatni Európa népeinek, hogy méltó volt a bizalmukra.

Ezzel az akorddal befejeződött az interjú.

Hátszegi Ernő

sesan rendőrfőnök oszlásra szólította fel Lazar Illés parasztjait, Lazar átölelte a rendőrfőnököt és egyik kezével nadrágja hátsó zsebébe nyúlt. Az egyik rendőr azt hitte, hogy revolver után nyúl és ezért lőtt rá.

Lazar Illést miután karján a sebet bekötötték capalníc mánasturi birtokára vitték, ahol meglátogatta a párt egész vezérkara.

Mihalache az alábbi sürgönyt küldte az uralkodónak:

„Október 11-én egy rendőrküldönimény, anélkül, hogy provokáció történt volna és felszólítás nélkül Baciu Augustin ügyész utasítására a tömegbe lőtt, amely autónkat kísérte el Sighet határáig, egy olyan gyűlés után, amely meleg hódolattal tüntetett a korona mellett. A giulesti paraszto hallották, amikor az ügyész azt mondta: löjjétek, mint a kuttyákat.

Lazar Illést, a nemzeti parasztpárt maramuresi elnökét, aki a rendőrfőnök mellett állott, karján sebesítette meg revolverével egy rendőr, aki aztán eltűnt.

Felség ez a cselekedet a tekintély leromlását jelenti e szerencsétlen határszéli megyében, számunkra pedig buzdítást jelent, hogy minden eszközzel harcoljunk egy munkaképtelen kormány gyors elűzéséért, amelynek tekintélye alantasainak anarchikus cselekedeteiben nyilatkozik meg.”

Bucuresti, október 14. A Dimineata értesülése szerint az igazságügyminiszter táviratilag utasította a sighet-i ügyészséget, hogy tartóztassa le Lazar Illés volt képviselőt, aki jelenleg copalnici birtokán tartózkodik. Sighetre érkezett dr. Fildan az oradeai tábla főügyése, az ottani incidensek megvizsgálására.

Újabb jelentés szerint a sighet-i ügyészség elrendelte Lazar Illés letartóztatását.

— Egy volt miniszter fiának súlyos autókarambolja. Bucurestiből jelentik: Súlyos autószerencsétlenség történt vasárnap délelőtt a Coltei Bulevardon. Egy autó, amelyet Luca P. Niculescu, a volt miniszter és ismert nagykereskedő fia vezetett, 100 kilométeres sebességgel haladva nekifutott az egyik villanyospóznának és összetört. A fiatal Niculescut kórházba szállították, állapota reménytelen. A gépben ült még Danielopol tanár, Iconomu nevű leány és ennek fivére, akik könnyebben sérültek meg. A baleset reális következménye volt. Amikor Me-

A „Pharos” zsidó könyvkiadó-vállalat új célkitűzései

Felhívás a zsidó olvasóközönséghez

Az európai, főleg pedig a kelet- és közép-európai zsidóság politikai és gazdasági védekezési lehetőségei egyre szűkebbre szorultak; egyedül a kulturális-szellemi terület az, melyen még megvetheti a lábát, ez az a talpalatnyi föld, melyen az erőszak és ember-telenség tagadása érvényesülhet s csöndben dolgozhat egy jobb, emberibb, az emberi jogokat újra feltámasztó korszak reneszánszának előkészítésén.

Ebben az atmoszférában a zsidóságnak elengedhetetlen szüksége van arra, hogy megismerje önmagát, megismerje az őt körülvevő gyűlölet és ellenérzés objektív és szubjektív okait, megismerje a feléje áramló szimpátiákat és megérő gesztusokat; azokat az erőket, melyek egy reményteljesebb jövő felé mutatnak.

Ennek a megismerésnek a tükré az irodalom és a tudomány; a zsidóság életét tükröző zsidó irodalom. Ez az irodalom ma már olyan gazdag, olyan sokrétű, mint amilyen sokrétű maga a zsidóság, a maga bonyolult érdekeivel, sorsával és világnézeti beállítottságával.

De mindezek ellenére a zsidó irodalom minden irányzatú terméke egységes abban, hogy zsidó, hogy a zsidó gondolkodás eredetiségét tükrözi vissza s az emberiség szellemi életébe a maga speciális színeivel és hangjával illeszkedik bele.

A „Pharos” zsidó könyvkiadó-vállalat, eredeti programjához híven, igyekezett a fentvázolt sokrétű zsidó szellemiséget, a modern zsidó irodalom legjellegzetesebb alkotásait közvetíteni az erdélyi és általában a magyar-nyelvű zsidó olvasóközönséghez.

Eddig megjelent hat kötete a zsidó élet és a zsidó szellemiség egymástól távolos szféráit mutatta be és szólaltatta meg abszolút művészi becsü alkatokon keresztül. A keleti és nyugati zsidóság, a gettó és a demokrácia világában élő zsidóság különböző színű és mégis sok tekintetben egységes élete tükröződik e művekben, melyek éppúgy távol-estnek az olcsó népszerűsüdtől, mint a természetlen elvonatkoztatottságtól.

Kétségtelen, hogy a „Pharos” eddig nem váltotta be — meri a közönség egy részének közönye miatt nem válthatta be programját — teljes egészében.

Sok előítélettel és sok meg nem értéssel kellett megküzdnie, olyan előítéletekkel és megnevelésekkel, melyeket a zsidóság mai helyzete legkevésbé indokol.

Voltak és vannak azonban számosan, akik megértették a „Pharos” célkitűzéseit és igazi zsidó áldozatkésztséggel és szeretettel támogatták munkáját.

Ezeknek a szeretete és ragaszkodása bátorítja fel a „Pharos” alapítót arra, hogy most egy második könyvsorozat megjelentését készítse elő a művelt zsidó olvasóközönség számára, amely sorozat az előbbiekénél is fokozottabb mértékben kíván megfelelni a zsidó könyvkiadás követelményeinek.

December havában fog megjelenni a „Pharos” kiadásában

a mai palesztinai költők magyarra fordított műveit.

Bauer: A nő

A szerző, tanulságos, rendkívül érdekes, 862 oldalas vaskos munka a világ minden nyelvén megjelent. Szerzője a világhírű bécsi BAUER A. BERNHARD dr., orvostanár.

Tanulmányok

a nő testéről, lelkéről, nemi életéről és erotikájáról

Ez a kolosszális, gazdag, érdekes tartalmú két-kötetes munka 323.— lej.

LEPAGE

Cluj — Postán utánvétellel portómentesen

ditott antológiája, utána M. Bentwich jeruzsálemi egyetemi tanár: „A zsidók a változó civilizációban” című szennzációsan érdekes könyve kerül kiadásra, míg februárban egy erdélyi zsidó tárgyú

regény fog megjelenni a „Pharos” kiadásában.

Ezenfelül előkészíti a „Pharos” A. Kabbak palesztinai héber író lélegzet-visszafojtón érdekes és nagystíliu marannus-regénytrilógiájának kiadását, melynek eredeti címe: „Salomo Molcho”.

E nagyszabású kulturprogram megvalósításához kéri a „Pharos” a zsidó olvasóközönség támogatását és áldozatkésztségét új előfizetési kampányra megindításakor, abban a reményben, hogy — tekintve a kitűzött feladat fontosságát — ez nem is fog elmaradni.

SZÍNHÁZ-FILM

Kedd este lesz a Magyar Színház első kamara-előadása a Capitol Mozgóban

Mialatt a Színházban az operettegyüttes a hét minden estjén az utóbbi évek legnagyobb operettrevü sikerét, az Aki mer az nyert játssza, a prózai együttes kedden este a Capitol mozgó színpadán megtartja az első kamarajáték előadást. Színrekerül Molière

legmúltságosabb, ma is mindig aktuális vigjátéka, a Botsinálta doktor. Ez a kissé talán vaskos és nyers humoru, de életeli komédia oly közel áll a mai emberhez, mint a legújabb, legdivatosabb színdarabok. A helyek nagy része elővételben kelt el.

Aki mer, az nyer

Rejtő Jenő és Sándor Jenő operettjének bemutatója a cluj Magyar Színházban

Szombaton este vicces és szentimentális szövegű, lágy és ütemes jazz-zene operettet mutattak be, szerezsen táncokkal, amiket azonban hinduk lejtenek. Sok tarka látvány van az „Aki mer az nyer” című operettben, szemnek és idegnek ingere. Annál kevesebb a darab mondanivalója. Egy leépített tisztviselő több szerencsével, mint valószínűséggel bejut a bank igazgatójához, aki immár közelebről is megismeri, megszereti, leányként mutatja be társaságának. Holott a leánya még csak tíz éves, de szerencsére külföldön van, anyjával együtt, úgy hogy volt alkalom és idő flörtölni és beleszeretni az elbocsátott irodakissasszonyba. Amikor a dolgok ide fejlődtek, megjelenik a gazdag angol, aki össze akarja vásárolni a bank részvényeit, hogy az egész intézetet „megegy”. A darabban ő reprezentálja a bizonyalmat és a kifejlést.

Gróf László, mint a darab első főszereplője, disztigvált és elegáns volt. Borovszky Oszkár kitűnően volt diszponálva, szépen énekelt, pompásan játszott.

A régiek közül Stefanidesz Ili eredeti, izes játékokat produkált és elragadóan táncolt. Solyosán Magda főleg romantikus jelenéseiben alakította finoman és kedvesen a női főszerepet. Ihász Aladár egy méltóságos kretent játszott, nívósan, nyugodtan és mégis viccesen.

Rétely Ödön kórikus szerepében nagyon tetszett. Sándor Bándi jól játszott és kitűnően táncolt, ugyanugy Tebán és pártneré Báza Éva. Produkcióikat megbámulták és zajosan megtapsolták. A pótszékes ház többszöri hívással, melegen ünnepelte a szereplőket. (sz.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Kedd fél 9: Aki mer az nyer. (Ötödösör.)
Kedd fél 9-kor a Corso-mozgó színpadán: A bocsinálta doktor. (A Magyar Színház kamarajáték ciklusának első estéje. A címszerepben Tompa Sándor. Fényes Alice, Harmath Jolán, Közeghy Margit, Tóth Elek, Balázs Samu, Lantos Béla, Nagy István, Rajnai Sándor, stb. felvétellel. Teljesen modern díszletekkel. Rendező: Kádár Imre. Premierbérlet 6.)

Szerda fél 9: Aki mer az nyer. (Hatodösör.) Csütörtök d. u. 5: En és a kisöcsém. (Olcsó helyárrakkal.)
Csütörtök fél 9: Aki mer az nyer. (Hetedösör.)
Péntek fél 9: Aki mer az nyer. (Nyolcadösör.)
Szombat d. u. 4: Bob herceg. (Ifjusági előadás olcsó helyárrakkal.)
Szombat 9: Aki mer az nyer. (Kilencedösör.) Vasárnap d. u. 3: Kék Duna. (Olcsó helyárrakkal.)
Vasárnap d. u. 6: Aki mer az nyer. (Tizedösör.)
Vasárnap 9: Cigányszerzem. (Ince Margit koloratúrekesnő bemutatkozása, mérsékelt helyárrakkal.)

Hétfő fél 9: Mézeskalács. (Szücs László vendégfelléptével. Teljesen új rendezésben. Premierbérlet 7.)
Kedd fél 9: Mézeskalács. (Szücs László vendégfelléptével. Rendes helyárrakkal. Rendes bérlet 7. szám.)

ROMÁN OPERA MŰSORA

Szerda, október 16: Sámson és Delila.
Péntek, október 18: A sors ereje (Puterea destinului, premier.)
Szombat, október 19 (Iskolai matiné): Mefisztófelesz.
Vasárnap, október 20 (matiné): D. Gálman tenor vendégjátékával.
Hétfő, október 21: Vig özvegy.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, kedden: Hangulatosabb, érdekesebb, grandiózusabb minden eddigi filmnél: Heidelbergi diákrómán. Az angliai Elstre-studiókban ezeltört három héttel készült el ez az operett világláger, melynek főszerepét a legszebb filmbonviván alakítja. Romániai premier. Rendes helyárrak. Előadások kezdete: 3, 5, 7, 9-kor.

MOZGÓ MOZGÓ MŰSORA:
Két világezenzió: I. Dalmasséhotel csalogánya. II. Szeretlek téged. Gusztav Fröhlich, Ananbella. Helyárrak: 9 és 13 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órákor.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelképek levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közzétesz a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 11.

Legelőgansabban készit férfiönnyoket, kabatoakat Pop, Párizsban végzett uriszak. Str. Regina Maria 8, emelet.

Elszert akar vasarolni vagy eladni? Felgúljon bizalommal N. Bolder ékszereszhöz Regele Ferdinand 26 (Pascu Iuszeruzar mellett). Alapitva 1913.

Szörmebundák készitést, átalakitást és javitását olcsón vállalja Bixenspanner szörme szalon, Reg. Ferdinand 3., emeleten. Szörmek nagy választékban. Bécsi modellek. Gyak.

Kitűnő alkalmi vétel. Prós alkatra való jókarban levő női nutra-bunda rendkívül panyos áron eladó. Ugyanott jókarban levő gyermekkosci vételre kerestetik. Cluj, S. Universitáji 8, Laptária.

2-3 gyermek mellé keresek egy jó, feltelen vallásosságú böchert, aki öket

ben tanítsa és az elemi iskola I. illetve VII. osztályára előkészítse. Német nyelvtudás kívánatos. Fizetési igényeket tartalmazó pályázatok „Tachis” jelige alatt minél előbb lap kiadóhivatalába küldendők.

Házvezetőni állást keres zsidó családban intelligens nő. Jól főz. Cim a kiadóban.

Keresek két gyermekem mellé intelligens, perfek német kisasszonyt, ki könnyebb háztartási munkákhoz is segédkezik, jó bánásmódban részesül. „Adeistein” Dej.

Nősülné havi 15-20 ezer lej b. z. os. j. v. delemmel 28 éves reprezentatív megjelenésű fiatalember, aki perfek üzletember és ugyanakkor ismertevül intellektuel is. Kívánok zárólag nagyobb hozománnyal vagy jövőbellemmel bíró szép lányok fényképes leveleit kérem e lap kiadóhivatalába „Ideális házasság” jeligére.

Diák mellé lakótársat keresek, esetleg teljes ellátással is. Str. Dragalina 19 sz. Wek.

Modern, szép, jókarban levő hálószoba eladó. Berde 2, II. 13, délelött.

Tanárjelölt angol, német, román nyelvet valamint román gyorsírás tanítását vállalja. Cimeket a kiadóba kér.

Komfortosan berendezett szoba uricsalónál házaspárnak vagy 1-2 urinének, esetleg teljes ellátással, kiadó. Hirsch, Goga 7.

Használt, de jó állapotban levő iskolapadok sürgösen eladók. Megtekinthető és tárgyalható Cluj, Calea Reg. Ferdinand 10. Hittközség.

FiataleMBER, perfek német, román, francia nyelvtudással, ki gépirásban és minden irdoi munkában jártas, állást keres. Még kereséseket „Szerényigényü” jeligére a kiadóba.

Kiadó modern elsőemeleti garzon lakás külön fürdő- és előszobával. Ertekezési szobával, konyhával, fürdővel. Str. Matei 5. Házmeztérnél.

Kiadó egy szoba konyhás, stb. modern lakás, önálló lakás. Str. Matei 5. Házmeztérnél.

Hölgyek figyelmébe. Külföldi utamról visszatérve, a modern kézimunka legújabb stílusai és mintái igen nagy választékban kaphatók. Fisch Böske kézimunkaszalonja, Cluj, Str. Barițiu No. 16.

Elsőrendű Cukrásznő házakhoz ajánlom esküvőkre, eljegyzésekre és más ünnepekre alkalmakra. Ugyanott rendeléseket is fogadok. Str. Dubalarilor 8. Adlerné.

Mode

Piata U

— Ünnepi is kő 16-án öfels gasabb születési ti nagyteljepepi istentisztelet. Tagjai ezután.

— Sulyos auresti tudósítóben részelt. Kos, akinél egy zsegi saját matot találtak. Jen Weiss Miklós 50 ezer lej bürtörvényszék helygályásán azonnlatva, Weiss Jen Miklósrá nézve A vádlott felle

— Megköszörosok kongressvette kezdetét. szusa Donescu nőlelével. Mea Luna Bucureiasilor sikerér az akciókat a szzése érdekelt. Tamand minisz mint Racovita ma folytatják. meg vasárnap szessusa, amő panaszait és kőnokok.

— Idegesség, rosszullett, lever tében a természet az emésztőből eredő zavarr zünitelt, az étv szaadja a testtégét. Orvosi segítségéinél és mindig megbizh

— Eltemeték körülmények kö banktisztviselőt nagy részvét mőgnék az a mőhát véletlen meg korántsem munkáját. A trugyanis több e Bunica magánen volt. A nyonán derült ki tves tisztviselő szezett. Saját rendezési mőhőjtője volt és két üzleti most abban az törársból ered zetéséhez mér ugyanakkor ne szszált mátkas a, hanem ikde ezer lej egy m szszor feleség pénzzel bírta gára. A hölg szembeni vonza omak tehát munkájuk e körülményei tis

Egyetemi biztos ható. Bixá amely a g gyomorégés mert has mindig kel ntt. Cluj Regele Fer

HIREK

**Modern csillárt
olcsón
Constructio**
Piata Unirii 31. Telefon: 83.

— **Ünnepi istentisztelet.** Szerdán, október 16-án Őfelsége, II. Károly király legmagasabb születése napján, a Regele Ferdinand nagytemplomban délelőtt 10 órakor ünnepi istentisztelet lesz, amelyre a hírközsg. tagjai ezúton is meghívattak.

— **Súlyos büntetés kihágásért.** Tárgumuresi tudósítónk jelenti: Súlyos büntetésben részesült Weiss Miklós tárgumuresi lakos, akinek egyben a monopohivatal községi saját maga által készített römökveket találtak. A monopohivatal annak idején Weiss Miklóst és apját, Weiss Jeremiást 50 ezer lej büntetésre ítélte és az ítéletet a tárgumuresi helybennhagyta. A tábla mai tárgyalásán azonban a büntetést megváltoztatta, Weiss Jeremiást felmentette, míg Weiss Miklósa névre a büntetést helybennhagyta. A vádlott fellebbezett.

— **Megkezdődött Iasiban a romániai városok kongresszusa.** Iasiból jelenti: Tegnap este kezdődött a városok országos kongresszusa Donescu bucaresti főpolgármester elnöke élén. Megnyitó beszédében rámutatott a Luna Bucurestilor, Luna Dobrogei és Luna Iasilor sikerére, hangsúlyozva, hogy ezeket az akciót a jövőben a városok továbbfejlesztése érdekében folytatni fogják. Beszéltek Iasiban miniszter és Iuca alminiszter, valamint Racovija iasi primár. A kongresszust ma folytatják. — Ugyancsak Iasiban nyílt meg vasárnap a nyugdíjasok különböző panaszait és kívánságait tolmácsoló szökeg.

— **Idegesség, fejfájás, álmatlanság,** reggeli rosszullét, levertség, bágyadság, szédülés esetén a természetes „**Ferenc József**“ keserű ízű és emésztőszervek hiányos működéséből eredő zavarok nagy részét azonnal megszünteti, az étvágyat erősen fokozza s visszahozza a testnek és szellemnek régi frissességét. Orvosi szaktekintélyek megfigyelték, hogy a **Ferenc József** viz öreg emberek betegségéinél és neurasténiások bajainál is nagyobb megbízhatóság és kellemes hat.

— **Eltemették Buntica Vasile.** A tragikus körülmények között elhunyt Buntica Vasile hirtelenséggel vasárnap délután kísérték egy részvét mellett utó utjára. A rendőrség az a megállapítása, hogy Buntica halálát véletlen szerencsétlenség idézte elő, még korántsem zárta le a nyomozó hatóságok munkáját. A tragikus végű tiszviselő halála ugyanis több olyan részletet robbantott ki Buntica magánéletéből, amely eddig ismeretlen volt. A nyomozó hatóságok munkája nyomán derült ki többek között, hogy az alig 29 éves tiszviselő jelentős vagyonnal rendelkezett. Saját házában lakott, vagyont érő rendelkezési négy szobás lakásban. Luxus-életét élte és közel félmillió lejt helyezett két üzleti vállalkozásban. A nyomozás azt is megállapította, hogy milyen irányban folyik, hogy milyen körülmények között — Buntica 15 ezer lej havi juttatásához mérten — jelentékeny vagyona. Ugyanakkor nem csak Buntica házasságelötti vagyonát mátkaságai kerültek nyilvánosságra, hanem ikerült, hogy vagyonából 400 ezer lej egy magas állású ismert nevű professzor feleségétől ered, aki állítólag ezzel pénzzel bírta rá Bunticát jelenlegi házasságára. A hölgy ugyanis így akart radikálisan véget vetni férjének az illető hölgygel szembeni vonzalmának. A nyomozó hatóságok tehát még jó ideig nem fejeződik meg munkájuk a Buntica-ügyben, bár a halál körülményei tisztázódtak.

— **Egyetemi tanárok megállapítása** szerint a **Bixádi víz** amely a gyomor, bél, epékólyag és gyomorerőgát fájóknak ellen a legjobb, mert használata enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. Kapható mindenütt. Clujj lerakat: **Viktorin Rt. Csata** Regele Ferdinand 70.

— **Itélet a varsói pogromperben.** Varsóból jelenti: A napokban a Varsó melletti Powoncek külvárosban pogromszerű zavargások voltak. A zavargók fölött kivételes bíróság ítélkezett. Vladiszlav Borost, Jan Levinzkit, Henrik Majovszkit és Feix Kuszvevskit egyenként három és féle évi fegyházra ítélték. Békés járókelőknek az uccán való megtámadása miatt, továbbá mert üzlethelyiségekben randaliroztak és mert a Perez könyvtárat megtámadták, két-két évi börtönrre ítélték: Peter Novatko, Jan Jakubjak, Stefan Wiger, Sziszlav Vojakovszki, Kazimir, Tobocinszki és Alexander Dziejewicki nevű suhancokat. A támadók egyikét az örültek házába utalták. Tizenegy vádlottat felmentettek. Az elnök az ítéletet a következőkben indokolja: A powonceki szomorú események egy hamis hír alapján robbantak ki. E hír szerint a zsidók két keresztény embert gyilkoltak meg és egy hatvanöt éves zsidó megbecsületelt volna egy keresztény gyermeket. Ezeknek a híreszteléseknek, a bíróság meggyőződése szerint, semmiféle alapjuk nem volt, éppoly kevéssé, mint annak, hogy a zsidók egy keresztény processziót megzavartak volna. A bíróság enyhítő körülménynek veszi azt a körülményt, hogy a vádlottak az alacsony néprétegből kerültek ki, akiket könnyen befolyásolni lehet ilyen szerű hazug hírekkel.

— **A török kormány feloszlatta a szabadkőműves páholyokat.** Isztambulból jelenti: A török kormány feloszlatta a szabadkőműves szervezeteket és javaikat az állam számára elkobozta. A szabadkőműves páholyok tilései a jövőben tilva vannak.

Hangulatosabb, érdekesebb, grandiózusabb minden eddigi filmnél: **Heidelbergi diák románé,** Angliai Elstre stúdiókban ezélt 3 héttel készült el ez az operett világláger, melynek főszerepeit Grete Natzler és Patric Knowles, a legszebb film-bonviván alakítja. **Romániai premier.** Ma, Hétfőtől a **Royal-mozgóban.** Rendes helyárak. — Előadások kezdete 3, 5, 7, 9 órakor.

— **A németországi zsidó bankok likvidálása?** Prágából jelenti: A Prager Miitag berlini híradása szerint a berlini zsidó magánbankokban nagy az izgalom, mert azt hiszik, hogy a zsidótörvények végrehajtási utasításai szerint a zsidó kézen levő bankok nem engedik őket német vállalkozókkal dolgozni, ami szükségserűen likvidálásukhoz fog vezetni. Meg lehet azonban, hogy éppen német érdekből erre nem fog sor kerülni. — Ugyanez az újság jelenti, hogy egy párizsi híradás szerint a zsidók által előállított árukra külön bélyegzőt („Judenstampel“) kell alkalmazni.

— **Eltemették az expresszvonaton meggyilkolt Farcasanu Mariát.** Bucurestiből jelenti: A bucaresti Bellu temetőben tegnap temették el Farcasanu Mariát, akit a Bucuresti-Párizs expresszvonaton gyilkoltak meg. Nagyszámu közönség vett részt a gyászszertartáson.

— **Harmincegy angol bányász éhségstrájkja** kezdett. Londonból jelenti: Cardiff mellett egyik bányában 1600 méter mélységben 31 bányász éhségstrájkot kezdett. Az igazgatóság addig nem akar tárgyalni velük, amíg nem jönnek ki a bányából. 1800 walesi bányász szimpátiasztrájkot deklarált.

— **Három gyilkosság fölött ítélkeztek a tárgumuresi bíróságok.** Tudósítónk jelenti: Tegnap három gyilkosság felett ítélkeztek a tárgumuresi bíróságok. Minden egyes esetben természetesen az ítal és a nő játszották a főszerepet a gyilkosságok elkövetésében. A tárgumuresi törvényszék Eremitul (mures-megyei) községből származó János László felett ítélkezett, aki ittas állapotban veszekedés közben leszurta legjobb barátját, Simon Andrást. A törvényszék egyévi fegyházra ítélte a vádlottat, aki megfellebbezte az ítéletet: — A tárgumuresi tábla büntető tanácsa viszont: Ambrus Lázár büncelek-ményével foglalkozott, aki egy ciucmegyei községben a múlt év októberében közös szerelmük miatt, vetélytársát, György Jánost, előbb megfojtotta, majd meggyilkolta. A miereureaciui törvényszék két és fél évi börtönrre ítélte a vádlottat, akinek a büntetését a tábla mos helybennhagyta. — Ugyancsak a tárgumuresi tábla büntető tanácsa ítélkezett Virág György, Nagy Miklós és Nagy György ghimesi legények felett, akik őket többször megbűntette. A tábla Virág György 15 éves törvényszéki ítéletét helybennhagyta, míg Nagy György 5 éves büntetését 2 évre és Nagy Miklós hat éves büntetését 3 évre szállította le. A vádlottak felebbezzést jelentettek a Sermitőszékhez.

— **K. K. L.—Haggibbor** estei a Vivó-Clubban. F. hó 20-án, vasárnap este a Haggibbor sportegyesület a helyi cionista szervezetekkel karöltve nagyszabású Simchas-Tóra ünnepélyt rendez a K. K. L. javára, a Vivó Club összes termeiben. A ragysikerünek kigérkező rendezvényvel szemben máris nek igérkező rendezvényvel szemben máris

— **A néppárt ülése.** Bucurestiből jelenti: A néppárt vezetősége tegnap ülést tartott Averescu marsall elnökletével. Határozatot fogadtak el, amelyet az uralkodónak fognak átnyújtani és amely az alkotmányos front célkitűzéseiről fogja a királyt tájékoztatni. Elhatározták, hogy a pártkongresszust november 24-re halasztják el, mert a marsall szerint közben fontos belföldi események fognak történni és a kongresszuson ezekre vonatkozólag már véleményét akarja nyilvánítani.

— **Antiszemita propaganda** Karlsbadban. Karlsbadból jelenti: Szerdán este a karlsbadi felső pályaudvar közelében ismeretlen tettesek két méter magasságu kampókeresztet állítottak fel antiszemita és államellenes feliratokkal. A hitleri propaganda-táblát azonnal eltávolították. A rendőrség megindította a nyomozást a tettesek után.

Az Országos Zsidó Párt Clujj Igazgatóságának
Str. Saguna 7 sz. alatti jogvédő irodájában
kedden, október 15-én délelőtt 1/2—1/2 óra között dr. Pistiner Avram tart inspekción.

לרשימת ימי תרומות ישראל
ח י פ ר ה
PALESTINE MARITIME LLOYD Ltd.
HAIFA
Az első Zsidó Tengerhajózási Társaság
hajóinak nyári menetrendje:
Indul Constánjából:

Har Zion	október 17	I/a osztály Lei 9000
Har Carmel	október 26	I/b osztály Lei 5000
Har Zion	november 3	II osztály Lei 4000
Har Carmel	november 10	Constanța—Haifa és vissza
Har Zion	november 20	I/a osztály Lei 9000
		I/b osztály Lei 5000
		II osztály Lei 7000

Jegyárak:
Constanța—Haifa
I/a osztály Lei 9000
I/b osztály Lei 5000
II osztály Lei 4000
Constanța—Haifa és vissza
I/a osztály Lei 9000
I/b osztály Lei 5000
II osztály Lei 7000

Jegyüket kibocsát és mindennemű felvilágosítással szolgál:
Az erdélyi, bánáti, magyarországi, csehszlovákiai, jugoszláviai vezérképviselet:
UJ KELET utazási osztálya
Vidéken az Uj Kelet fiókriadóhivat alai és tudósítói szolgálnak felvilágosítással.

Raktáron tartok és szerelek legújabb modellű kályhákat, kandallókat a legkiválóbb minőségben, valamint ócska kályhák átrakását és tisztítását, ugyezintén takaréktűzhelyek kácsítását és fanyarokást is vállalom a legjutányosabb árban!

GRAEF PÁL kályha mintalerakat
CLUJ, Piata Unirii 8. sz., az udvarban

A Zsidó Párt ifjusági szekciójának szervezési akciója
A Zsidó Párt ifjusági szekciójának vezetősége október 9-én megtartott ülésén elhatározta, hogy rövid időn belül minden zsidó ifjút, 13-tól 30 éves korig, beszervez a Zsidó Pártba. A szervezést a már belépett tagok fogják elvégezni oymódon, hogy egy bizonyos napon minden zsidó ifjut felkernek a belépési nyilatkozatok aláírására. Már azért sem vonhatja ki magát senksem az ifjusági szekcióba való belépés alól, mivel ezáltal a Zsidó Párt vezetősége olyan adatok birtokába jut, amelynek segítségével a zsidó fiatalság gazdasági elhelyezkedéséről, valamint kulturális viszonyairól tiszta képet fog kapni. Fontos ez elsősorban azért, hogy azoknak, akik a zsidóságot túl sok és túl magas gazdasági pozíciók elfoglalásával „vadják”, bizonyíthassuk be már egyszer, hogy hogy is néz ki a valóságban az a zsidó „paradicsom”. De talán még nagyobb fontossággal bírnak ezek az adatok a párt átrétegesítési tervzetének kidolgozása szempontjából.

A Zsidó Pártban mindenkiire szükség van. Ma nem olyan időköt élünk, hogy személyi nézeteltérések és általában személyi okok miatt valaki kivonja magát a munka alól. Ha valamit nem tartunk helyesnek, ne kritikáljunk a távolból, hanem igyekezzünk azt őszinte munkával megváltoztatni. A Zsidó Párt keretén belül mindenki szőhoz juthat, aki minden hátsó gondolat nélkül, őszintén akar a zsidó nép érdekében valami intézkedést vagy javaslatot tenni. A zsidó tömegek kell megszabják a párt programját és működési körét.

Már több ízben kihangsúlyoztuk, hogy a zsidóság, speciális helyzeténél fogva, napi problémáit csak egységes akcióval képes megoldani.

A Zsidó Párt központi vezetősége bucaresti értekezletén szintén az összes erők (szervezetek és intézmények) összefogását határozta el. Szükségessé váltott ugyanakkor a különböző demokratikus pártokkal való kolaboráció is, hogy közös erővel vegyék fel a harcot a jobboldali áramlatok ellen. Ez azonban csak akkor lesz lehetséges, ha a zsidó nép tömegesen és megszervezetten lép fel a sérelmes és törvényellenes támadások ellen.

Aki a belépési nyilatkozatok aláírását megtagadja, aki adatait nem közli vagy visszautasít minden zsidópárti munkát, annak számolnia kell azzal, hogy ily lépésével egy sajátmaga, mint az elpauperizálódott zsidó tömegek kárára cselekedett.

A Zsidó Párt újjászervezési akciójának feltétlenül sikerülnie kell, hogy a zsidóságot érő támadásokat és sérelmeket még idejében el lehessen háritani.

Lebovits Gyula
— **Általános sztrájk készül a Dermatában?** Hetek óta folynak a tárgyalások a Dermatá igazgatósága és a munkások között az új kollektív szerződés megszerkesztésének kérdésében. Az igazgatóság hosszú tárgyalások után is elzárkózott a munkásbizottság kérésének teljesítése elől. A munkások viszont nem hajlandók aláírni az új kollektív szerződést az igazgatóság indítványozásában. Így aztán tegnap úgy alakult a helyzet, hogy a két tárgyaló fél nem tudott diűlőre kerülni és valószínűleg szerdán reggeltől kezdve sztrájkba lépnek a Dermatá munkások.

— **Meghalt Wyszlicki lengyel zsidó képviselő.** Varsóból jelenti: A napokban meghalt Waclaw Wyszlicki szemjékviseelő, a zsidó kereskedők szövetségének elnöke. A kiváló közéleti férfit nagy tömeg kísérte utolsó utjára. A temetésen megjelent a szemjé elnöksége Car elnök vezetésével, továbbá a kormány képviselője és a politikai és gazdasági élet notabilitásai is. A zsidó testületek külön képviseltették magukat.

